

Mester Zsuzsának

Egy Maupassant-nal ugrottam a vonatra. Épphogy elértem — valami verspályázatot nyertem Budapesten, hazafele indultam, volt egy kis pénzem, Istenem. Már tizenkét éve ittam. Az ivás, ez a gyermeki vággyal túlfűtött ismétlési kényszer, elhajlította idegrendszerem, ferdére szabta jellemem, kocsmákba küldött, ott fecsegye elnémított, alvajáróvá tett, majd félrehúzott előttem egy súlyos pokrócot, és a mögötte lévő világba kísért.

Ezúttal is onnan érkeztem: az álmvilágból, szóval egy kocsmából. Ősz volt, bort ittam, magamhoz vettem valamit, s ez megtöltötte szesszel a szívem meg a szemem, elmosta az időt, és a tervezett pohár borhoz észrevétlenül egy nagy számot adott. Pénz, bor, könyv, vonat — mit mondjak, remekül szórakoztam.

Már vagy félórája süvített az expressz a sötétben. A peronon álltam, és a kapaszkodórúdnak támaszkodva olvastam; mindenfülkében egy-két utas, s mivel nem volt kedvem bárkihez is leülni, maradtam odakinn. Egy novellát olvastam, éppen ott jártam, hogy a hivatalnok, aki egész életét egy irodában töltötte akták és papírok között, aki sose járt más útvonalon, mint a lakása és munkahelye közöttin, egy augusztusi délután elindul az ellenkező irányba, mint szokott, ki a városból, ismeretlen házakat, embereket lát, és tátott szájjal álmélikodik az idegen látványon, amikor hirtelen valami állati bömbölést hallottam, csapódást, majd orkánerejű szél támadt, ami lekapta fejemről siltes franciasapkám és a földhöz vágta.

Megdermedtem, mint ütés előtt a vágóhídi marha. Az a fajta megrettenés volt, mikor nem pördül hátra hirtelen az ember mindenre elszántan, cselekvésre készen, hanem csak áll meredten, várva, mi jön itt most. Lassan megfordultam.

Milyen hosszú egy ilyen hátrafordulás, mennyi vízió és félelem van benne, hány emberi arc, akikkel a bolondját járattuk, akiket megcsaltunk, mennyi szorongás, lelkiismeret-furdalás, dobogó félelem, nemtörődomség, tanácsstalanság, felejtés, menekülés és szembesülés, elszántság, reménytelen legyintés, lángholó ajtókeret, tör, kábulat, csönd, alaszcai hajnal, ami mindmind arra hivatott, hogy egyszerre belássuk, szinte végig gyávák voltunk, megáltkodottak, szívtelen szarháziak.

El voltam készülve a Halál Angyalára is. Meg egy sereg más dolog is eszembe jutott. Ám egyik sem talált. A vonatajtó sarkig kicsapódva, ömlött, kavargott be rajta a hideg levegő, ordítva rohant a fekete éjszaka. Léptem egyet, részeg tekintettel próbáltam fókuszálni. A könyököm nekiütődött valaminek a kabátzsebemben, lenéztem: egy fél üveg bor. Elővettem, ittam belőle, vizslapillantás, megint meghúztam. Minden normális ember bevágta volna az ajtót, ehelyett én elkezdtem nézni valamiért. Mint egy kitért, fekete száj. Homályosan látszottak a rohanó fák, villanypóznák, s én megbabonázva bámultam bele ebbe a nyitott szájba sokáig, amíg lassan minden eltűnt, nemcsak a fák, a mezők, az oszlopok, de minden, és úgy tűnt fel, hogy a kinti

Málík Roland

A MANDALA

sötétség van belül, és én vagyok odakinn, közben a száj lebegve elkerekedett, vonzott, csalogatott, mintha meg akarna csókolni. Olyan volt, mint egy álom, mintha mindig repülne az ember önmaga körül; kolibri vagyok — hasított belém, és láttam is szeméből a fejem, az arcom, a hosszú kabátom. Micsoda egy tróger vagy — gondolta a kolibri, ahogy szárnyaival követhetetlenül gyorsan verdesve megállt a levegőben, és láttam a madarat is, amint szúrós tekintettel szemügyre vesz engem, aztán se szó, se beszéd, megfordul, és berepül a feketébe.

A sötétség nem az, hogy nincs benne semmi. A sötétség az, amibe beletemetődik minden, ami addig maga a tisztaság volt. Tömött fenyves, melyből ha egyszer elősompolyog valami, baszottul megilletődik az ember, ha már elég aljas.

Anyámat nézem. Valami furcsa, ferde pózból pillantok rá föl, békesség, lüktető élet, narancs és bordó színek egy szobában, s ő figyel, nagyon fiatal, talán fiatalabb, mint én, de nem, egyidősek vagyunk, anya, nézd, enyém a szemed.

Szabikám, uncsitesóm, régmúlt, játsunk a napkori porban, egy nyár telt el, vagy száztizenhét éve is van? Emlékszel rám? Most a nyakamba ugrasz, vagy meg akarsz fojtani?

Nem kapok levegőt. Forog a fekete, négy részre osztom, az egyikből szedem a levegőt. Az egyenletes ritmusra leáll a kör, s egy másik cikkből élémsétál valaki, ahogy elnézem, egy úriember.

— Maga orcátlan fráter, egy hitvány szószegő. Ön elsinkófált valamit, és ha nem bánnám, hogy bemocskolódik, a képébe vágnám a kesztyűmet, senkiházi. Emlékezzen. Emlékezzen!

Botjával rámbök, tartja felém, kitartja, emeli lassan, emelkedem. Rosszul vagyok. Vagy nem vagyok rosszul? Olyan jó lebegni legalább. Jólesik ez a hirtelen, meleg világosság, fölfelé szállok, át egy vasúti felüljáró alatt, majd hatalmas, karomszerű, lombtalan koronák, erdők, kába mezők, léghajó.

— Most megy oda — hallom letről —, ahol először maradt egyedül, barátcskám. Ajánlom, hogy nézze meg jól magának.

Nagyon nehezen pillantok le, látom, hogy megemeli fején a cilindert a vonaton, én is ott állok, és nézem, amint visszasétál az élő, fekete korongba. De hová tűnök én? Miért reszketek olyan nagyon-nagyon? Az elsötétült mennyből hullani kezd a hó. Egy hópehely a kabátujjamra száll, visszanéz rám, tökéletes szerkezet, belézuhan tekintetem, erősen húz, hűvös suhanás az ismeretlen éjjelében.

Kérem, én hazudok. Most, hogy ezeket írom, most is részeg vagyok. Mintha nem érdekelné az egész. Egyedül vagyok, mint Ön. Rámbízta magát. Nem fél?

Egy buliba lebeg léghajóm. Kiszállok. Gyerek vagyok, a szüleim bulija, névnap. S ha névnap, nem névnap. Körös-körül csupa felnőtt, nevetnek, isznak, táncolnak. Csend van a fülemben, mintha víz alatt lennék. Végigjárom őket, furcsa teremtmények. Szörnyeim a szörnyuhák. Levegőnek néznek, leülök az ágyra,

eldőlök lassan, sugárzásuk lázas. Minden zajlik, mert minden a másé. Apám éles idegen, elég fiatal, egy nőnek udvarol tánc közben, közelhajol, ittas mosoly, szeme csillogása. Anyám igyekszik nem észrevenni, idejön hozzám, felém tart.

— Forró a homlokod, nem vagy te lázas? — mondja vonzatottan, és életemben először érzem az ital szagát. Igazából nem különös, elsétál anda tekintetem, s az asztalon álló aranyra folyik:

— Hadd mutakozzam be: Diólikőr.

— Hogy hívnak?

— Diólikőr.

Furcsán ismerős, aztán megint:

— Di-ó-li-kőr.

Mínek ez a lassú kör? S ő, itt? Anyukám? Nézem zöld szeme fényét, a tompa bogarat, s egyszerre valami kirebben belőlem, és ami visszahúzott döfés, hogy belőle: ő már nem ő, méginkább nem én, s hogy itt kell lennem, szörnyű elragadtatás. Ha ez igaz, minden igaz. A féltékeny férj, a buzibarát, az, hogy eljön az alvónéző, s észreveszi, nem alszom, felfedi kapucnis arcát, hogy apámnak fontos az az idegen nő, s hogy ez még csak nem is feltűnő, hogy anyám tényleg ver, ha sír, s a nagyszüleim sírja az tényleg sír, és a búzába valóban lefeküdtem, és rengeteg év van még előttem, és láthattam a feketét abban a Napban, hogy nyugtató van minden gyógyszeradagban, s a hölgynek a boltban igaza volt.

Kukoricaföld. Örök álmom, s a kalapos bácsi, ki idáig elhoz. Gregorián zene, de mintha indiánok. Gregorián és indiánok. Hogy itt kell lennem, igaz elragadtatás. Távoli voltál, apám, s én nem haltam meg gyerekkoromban. Édesanya, nem vagy édes! Ez itt az anyaföld. Csókold hát meg. Hajtsd szét a kukoricalevelet, idegen gyermek. Sétálj belé, mint halálba születélt. Nincs fekete, csak ha benézed. Színek vannak, ez gyönyörű, kölyök, egyensúlyozz melegvizet szállító krómcsövön. Három méter odalenn, itt kell mennem, a Napba nézek, forognak élő szigetek, én is forognék, narancssárgán bandsítok, és ez olyan gyönyör, hogy szégyellem a szemem. Dolgok, vigyázzatok a gyerekkorom!

Tücskők, fűszeres zsvaj, egyszerűbűvölt lányok. Járó csípő-izom, égbolt a számban. Lenézek, látom kemény aktustól izzadt, lihegő hasam, és valóban, intelligens izmok a csípő felett, amit elveszve bámulnak a meggyötört nők. Fürdőszoba mennyezet nélkül, pénz hull a bemocskolt égből.

— Te kurvapeccér!

Ez való, de honnan hallom? Fülembé kés, felkapom fejem a peronon, nő áll előttem talpig feketében. Félrenyalt, rövid frizura, kerek hullámvás, körötte halálfejes lepkék, zenét vernek szárnyaik, mint az őszi szélcsengők.

— Gondold meg, mi készül veled. Amit elkövelsz, meg fogod tenni megint. És minél többször teszed meg, annál valószínűbb, megteszed újra. Átlépted a küszöböt, fiú.

— Kurva hit — gondolom, ki a kancsalokhoz húztam mindig, az enyhékhez. Agyamba úsznak testvérem szavai, hogy a hajnalon, mikor születtem, rémálma volt, csuklyások hoztak roppant fakereszttel, hogy látta álmában a fényeket, amint füstölővel, hosszú menetben, gregoriánt énekelve jöttek, közeledtek. Félek, mert félek.

— Furcsa mezőn jársz. Miért nem a tücskökre? Egyetlen barátaid. És még ezt is helyetted kell kimondani.

Való igaz, minden csak helyettem, vágyam csak helyettem, testem csak helyettem, szenvedés helyettem, cselekvés helyettem, zongora helyettem, helyettem helyettem, én is csak helyettem, mit tettem helyettem?

Felülről nézelődöm, emlékezetem szemlél, a bor szeret fentről nézni. Igen nagyon nézelődöm, látok mindent. Mindent látok itt.

— Na de most Anikó néni, mondja meg az igazat.

Tágas, kellemes teraszon ülünk egymással szemben, fehéringes melegben, kimosakodva, arcunkat fújja a szél. Ő kávézik, előttem pohár bor. Annyira vagyok szép, amennyire könnyen lehetek. Anikó néni, tanítónéni, beleveszek legendás, kék szemébe, aminek nem lehetett hazudni — ma ott porlad a szentpéterei kapui temetőben.

— Arra emlékszem... csak annyira, hogy mertél bohóc lenni, Rola.

(Rola. Egyedül ő szólított így. És akkor mi van? És most?)

— Elsinkófáltam valamit, amire maga tanított.

— A halálban nem magázódunk.

— Értem, de én akkor is elsinkófáltam valamit.

— Milyen jó egy forró kávé. Ez dél-amerikai. Mit? Ja, mosd meg az arcod, mert én már nem tudom.

— Jó.

Itt akarok maradni örökre. Kell a napsütés, ez a könnyű szél.

Ciripelés. A vonatot választottam. Öröm és jó érzés fog el, nézem a színes köröm, a negyedik cikket, és figyelem, ahogy kibontakozik, állok és nézem a tájat. Naplemente. Ösvény visz arra. Gyönyörű zugoly, fűzfá vár, kérem az ösvényt, vigyen el. Oda szeretnék. Oda kell. Valami feltétlen bizalom. Fűzfa, fűzfa, a szárnyaid alól indultam, fogadj vissza, kérlek. Nem érdekel, én elindulok, megyek, fogadj vissza, szépen kérlek, megyek feléd! Megteszem a szükséges lépéseket. Első lépcső: Szomorú Alkohol. Benned időztem, szállást adtál, álmodtam, pedig nem aludtam soha. Az ámulatot kaptam. Második lépcső: iszonyat, ráragadt Testek, amik sose voltak, és sohase lesznek. Fertőző pokol. Tömött fulladás. Ízelítőt kaptam. És a harmadik: a Csálás, hogy nem mondtam igazat, ellamentáltam a naplementét is azoktól, akiket szeretek, törbe kerültem, a sajátomba, mint a kutya, aki feltekeredik láncán a karóra.

(Kinek valloam ezt?)

— Hát maga mit csinál ott?

Felkapom a fejem, ez a kalauz. Ötvenes férfi, maga a megtestesült józanság.

— Utazás közben az alsó lépcsőn állni életveszély!

— Az égre mondom: ez pompás! — üvöltöm vissza, s ez nagyon brutkó, hiszen, Úristen, valóban a lépcsőn állok, kapaszkodom, halott hajamat tépi a szél.

— Nyitott ajtóval a szerelvény nem közlekedhet!

— A pokolba is, ez nagyszerű! — kontrázok blázírtan.

— Jöjjön vissza! Mit csinál? Hát ez nem a maga napja! Mi van Önnel?

— Ön van velem, Uram, Ön! Az Isten áldja meg!

Visszamaszok, a nyakába borulok, a kalauz örül, látszik, hogy megkönnyebbült, mi tagadás, én is. Szinte megcsókolom.

— Hagyjon, inkább üljön le valahová, talál még magának helyet...

— Igen? Jut még nekem hely? Jut?

Mögém kerül, bevágja az ajtót. Továbbmegy, mint aki fél. Állok, gyönyörködöm a fűzben, s a lányban, aki alatta áll.